

Det talte ord gælder
Tale til samråd d. 22. november 2006 i
Folketingets udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
om spørgsmål A
om L 28 Forslag til ændring af fødevarereloven, lov om næringsbrev til
fødevarerbutikker og lov om restaurations- og hotelvirksomhed m.v.

A Vil ministeren redegøre for konsekvenserne af lovforslaget, herunder særligt bødestørrelser, bagatelgrænse for bøder og ensartethed i bedømmelsen af forhold, der kan give anledning til sanktioner?

Indledning

Jeg har allerede redegjort for lovforslaget i forbindelse med fremsættelsen i Folketinget og svaret fødevareudvalget på en række skriftlige spørgsmål, hvortil jeg kan henvise.

Jeg vil på denne baggrund redegøre forholdsvis kort for konsekvenserne af lovforslaget, idet jeg i særligt grad vil koncentrere mig om lovforslagets forhold vedrørende bøder og sanktioner.

Baggrunden for lovforslaget Lovforslaget er blevet fremsat som led i Regeringens og Dansk Folkepartis aftale fra 8. april 2006 om nul-toleranceplanen. Baggrunden for nul-toleranceplanen var bl.a. sagerne om gammelt kød, og nul-toleranceplanen skulle sikre hurtige og skrappe sanktioner overfor de

virksomheder, der gentagne gange bryder fødevarerlovgivningen.

Lovforslagets områder

Lovforslaget indeholder bestemmelser indenfor 5 områder.

Det er:

- Regler om tilbagetrækning og markedsføring af materialer og genstande bestemt til kontakt med fødevarer
- Laboratoriers oplysningspligt
- Bestemmelse om udveksling af oplysninger
- Skærpelse af bødeniveauet
- Udvidelse af ordningen om næringsbrev til også at omfatte engrosvirksomheder

Jeg vil kort redegøre for konsekvenserne af disse bestemmelser. Under punktet om skærpelse af bødeniveauet vil jeg medtage spørgsmålene om bagatelgrænse for bøder og ensartetheden i bedømmelsen af forhold, der kan give anledning til sanktioner.

Materialer og genstande - tilbagetrækning m.v.

Det foreslås, at ikke kun materialer og genstande, der er i kontakt med fødevarer, men også materialer og genstande, der er bestemt til at komme i kontakt med fødevarer, skal omfattes af fødevarerlovgivningens regler om tilbagetrækning og markedsføring.

Lovforslaget sikrer en ensartet administration af området.

Laboratoriers oplysningspligt Forslaget om laboratoriers oplysningspligt skal give Fødevarestyrelsen mulighed for at få oplysninger direkte fra laboratorier om analyseresultater og virksomheder i forbindelse med fødevarerelaterede sygdomme eller mistanke herom. Laboratorierne skal kun give oplysninger, der er relevante i den sammenhæng. I øjeblikket skal laboratoriet indhente accept fra virksomheden, inden det kan udlevere oplysningerne. Bestemmelsen vil sikre en hurtigere opklaring af, hvad der forårsager de enkelte sygdomsudbrud og dermed medvirke til at få stoppet kilden og forhindre, at flere personer bliver syge.

Udveksling af oplysninger og registersamkøring

Forslaget om at Fødevarestyrelsen skal kunne hente oplysninger hos andre myndigheder, fx SKAT, skal bl.a. give fødevareremyndighederne mulighed for at opspore fødevarerelaterede virksomheder, der ikke er registreret eller autoriseret, som de skal være ifølge fødevarerelateret lovgivning.

Konsekvensen skulle gerne være, at det bliver sværere for fødevarerelaterede virksomheder at undgå registrering eller autorisation og dermed sværere at undgå fødevarerelaterede myndighedernes kontrol.

Skærpelse af bødeniveauet

Med hensyn til bøder er der i lovforslaget foreslået vejledende bødestørrelser på mellem 1.500 og 40.000 kr. og den mest

anvendte bødestørrelse er i lovforslaget sat til 10.000 kr. Det betyder i mange tilfælde en fordobling af bødestørrelsen.

De foreslåede bødestørrelser stiger i takt med en stigende risiko for fødevarerisikoen, og gælder for alle virksomheder uanset type og størrelse.

Det er hensigten, at de foreslåede bødestørrelser også skal anvendes som grundlag ved Fødevarestyrelsens fastsættelse af bødestørrelser i administrative bødeforlæg. Hvis en virksomhed ikke vil betale den administrative bøde, bliver sagen politianmeldt og efterfølgende indbragt for domstolene, så det altid i sidste ende er domstolene, der har kompetence til at fastsætte bødestørrelsen ud fra en konkret vurdering af alle omstændigheder i sagen.

De vejledende bødestørrelser i lovforslaget kan forhøjes, hvis der er skærpende omstændigheder eller nedsættes, hvis der er formildende omstændigheder.

De foreslåede bøder skal som følge af de allerede gældende regler i fødevarereloven forhøjes yderligere overfor større virksomheder, for at sikre, at bøderne også har en præventiv overfor disse virksomheder.

I øjeblikket overvejes det, om der er behov for en præcisering af lovforslaget, så

grundlaget for differentiering af bødestørrelsen efter virksomhedens størrelse fremgår mere tydeligt.

Konsekvensen af de højere bøder forventes at være en større præventiv effekt, så færre virksomheder vil overtræde reglerne på området.

Bagatelgrænse

Der spørges særligt til en bagatelgrænse for bøder. Der er ikke nævnt en sådan bagatelgrænse i lovforslaget, men jeg går ud fra, at der tænkes på Fødevarestyrelsens instruks vedrørende mere konsekvent bødesanktionering på udvalgte områder. Instruksen har virkning fra 1. juli og blev også udstedt som led i nul-toleranceplanen.

Instruksen medfører, at der ved overtrædelse af klare regler som udgangspunkt skal gives en administrativ bøde.

Det fremgår dog også af instruksen, at der er en bagatelgrænse, sådan at bagatelagtige overtrædelser ikke nødvendigvis skal medføre en administrativ bøde ved overtrædelse af klare regler. Som eksempel kan nævnes, at der findes en enkelt eller meget få varer med overskreden holdbarhed ud af et større varesortiment.

Det er ikke hensigtsmæssigt at opstille en fast grænse for, hvornår en overtrædelse er bagatelagtig. Det vil afhænge af et konkret skøn. Der er en løbende drøftelse blandt de tilsynsførende i fødevareregionerne af

bagatelgrænser på blandt andet erfagruppemøder og kurser. Dette medvirker til, at de tilsynsførende får ensrettet deres vurdering af, hvor bagatelgrænsen går.

Ensartethed i bedømmelserne Det bringer mig videre til punktet om ensartethed i bedømmelsen af forhold, der kan give anledning til sanktioner.

Fødevarestyrelsen arbejder hele tiden på at skabe ensartethed i forvaltningen, således at ens forhold behandles ens i de forskellige fødevareregioner og blandt de forskellige tilsynsførende. Midlerne til at give større ensartethed er bl.a. kurser, erfa-gruppemøder, vejledninger, kvalitetssikring af fødevareregionernes arbejde m.v.

Herudover er det en vigtig del af Fødevarestyrelsens strategi, at der skal anvendes den sanktion, som er nødvendig for at sikre, at virksomheden overholder lovgivningen. Samtidig må sanktionen ikke være mere indgribende end højst nødvendigt.

Der skal derfor foretages en konkret vurdering af sagens omstændigheder. Det betyder, at to virksomheder, der overtræder den samme bestemmelse, kan få to forskellige sanktioner. Den ene virksomhed kan fx være en, der normalt overholder reglerne på området og derfor får en mildere sanktion, mens den anden virksomhed generelt ikke kan finde ud af at overholde

spillereglerne, og derfor er en skrappe sanktion - fordi det er nødvendigt.

Udvidelse af næringsbrevsordningen

Endelig stilles der forslag om, at ordningen om næringsbrev til fødevarebutikker udvides til også at omfatte fødevareengrosvirksomheder.

Engrosvirksomheder har ofte været involveret i det seneste års sager på fødevareområdet. Ved at inkludere dem og cateringvirksomheder i næringsbrevsordningen sikrer vi, at der er mere ensartede regler for alle fødevarevirksomheder. Det sikres også, at der er personer med viden om bl.a. fødevarer, skatter og afgifter og arbejdsmiljøforhold i disse virksomheder.

Ved udvidelsen af lovens anvendelsesområde bliver engros- og cateringvirksomheder også omfattet af de gældende sanktionsmuligheder. Det bliver derved muligt ved dom at frakende en person eller en virksomhed i disse brancher retten til at drive erhverv efter loven. Endelig foreslås det som noget nyt, at Fødevarestyrelsen i ganske særlige tilfælde inddrager næringsbrevet, indtil retssagen om frakendelsesspørgsmålet er afgjort. Dette skridt vil bl.a. blive taget, når der er overhængende risiko for fødevarsikkerheden. Da der er tale om et meget omfattende indgreb, skal det være

muligt at begære en administrativ inddragelse prøvet ved domstolene.

Konklusion

Hvis jeg kort skal opsummere vedrørende det skærpede bødeniveau, så er der tale om en væsentlig, generel skærpelse af bødestørrelserne. Det højere niveau danner udgangspunktet for alle virksomheder uanset type og størrelse. Der skal i hvert enkelt tilfælde laves en konkret vurdering af alle omstændigheder i sagen, for at finde den rette bødestørrelse. Det er i sidste ende domstolene, der træffer den endelige afgørelse om bødens størrelse.

Blandt andet i lyset af de bemærkninger og synspunkter, der er blevet fremsat under lovforslagets behandling agter jeg i øvrigt at foreslå en revisionsklausul i loven, så der senest efter 2 år foretages en vurdering af, hvordan de nye regler har virket

Sammenfattende mener jeg, at lovforslaget vil give fødevarermyndighederne de rigtige værktøjer til en mere kontant indsats overfor de virksomheder, der ikke overholder fødevarerlovgivningen samtidig med de skærpede sanktionsmuligheder sandsynligvis vil have den konsekvens, at færre virksomheder vil overtræde fødevarerlovgivningen. Herved kan forbrugernes tillid til fødevarerne styrkes.